

Sygn. akt IV CSK 374/16

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku R. K.
przy uczestnictwie E. Ł.
o podział do korzystania,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 30 stycznia 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w G.
z dnia 30 grudnia 2015 r., sygn. akt III Ca [...]

- 1) odrzuca skargę kasacyjną,**
- 2) oddala wniosek uczestnika o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wnioskodawca R. K. złożył skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w G. z dnia 30 grudnia 2015 r., którym oddalono jego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w G. z dnia 10 kwietnia 2015 r., oddalającego wniosek o podział do korzystania nieruchomości położonej w G. przy ul. L..

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia dopuszczalności zważył:

Ograniczenia dopuszczalności skargi kasacyjnej dokonywane są ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia (*ratio valoris*) bądź rodzaj sprawy (*ratio materiae*). O dopuszczalności przedstawionej skargi decyduje rodzaj sprawy, wyznaczony treścią art. 519¹ k.p.c. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury określenie w tym przepisie rodzaju spraw, w których przysługuje lub nie przysługuje skarga kasacyjna nawiązuje bezpośrednio do systematyki spraw poddanych rozpoznaniu w postępowaniu nieprocesowym w poszczególnych działach części pierwszej, księgi drugiej, tytułu II k.p.c. Przez pojęcie „spraw z zakresu” należy zatem rozumieć sprawy odpowiadające tej systematyce (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2014 r., II CZ 116/13, nie publ.). Wskazany przepis dopuszcza skargę kasacyjną od postanowienia co do istoty kończącego postępowanie w sprawie z zakresu prawa osobowego, rzeczowego i spadkowego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2013 r. I CZ 74/13, OSNC 2014, nr 2, poz. 19). Takim przepisem szczególnym jest art. 519¹ § 4 lit. b k.p.c. zgodnie z którym w sprawach dotyczących zarządu związanego ze współwłasnością lub użytkowaniem, skarga kasacyjna nie przysługuje. W judykaturze przyjmuje się, że podział rzeczy wspólnej do korzystania następuje z udziałem ogółu współwłaścicieli w postępowaniu nieprocesowym na podstawie przepisów o zarządzie rzeczą wspólną (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2007 r., III CZP 94/07, OSNC-ZD 2008, nr 4, poz. 96). Jeżeli wykonywanie posiadania wspólnej rzeczy wymaga współdziałania wszystkich zainteresowanych, z wnioskiem do sądu o podział *quoad usum* może wystąpić, tak jak z wnioskiem

dotyczącym czynności zwykłego zarządu, każdy ze współwłaścicieli (art. 201 zdanie drugie k.c.), a w innych przypadkach powinien być on złożony, tak jak wniosek dotyczący czynności przekraczającej zakres zwykłego zarządu, przez współwłaścicieli, których udziały wynoszą co najmniej połowę (art. 199 zdanie drugie k.c.). Dokonanie podziału nieruchomości do korzystania *quoad usum* nie ma charakteru definitywnego, gdyż może ulec zmianie w drodze porozumienia współwłaścicieli lub orzeczenia sądowego wydanego na podstawie przepisów o zarządzie rzeczą wspólną. Utrwalony jest pogląd, że do spraw dotyczących zarządu związanego ze współwłasnością należą wszystkie sprawy odnoszące się do zarządu rzeczą wspólną, rozpoznawane według przepisów art. 611-616 k.p.c., a w tym o podział rzeczy *quoad usum* (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 8 stycznia 1997 r., I CZ 32/96, OSNC 1997, nr 5, poz. 60, z dnia 27 maja 1997 r., I CZ 53/97, nie publ., z dnia 11 września 1997 r., III CZ 42/97, nie publ., z dnia 15 stycznia 1998 r., I CZ 183/97, nie publ., z dnia 21 stycznia 1999 r., I CZ 189/98 nie publ., z dnia 26 maja 2000 r., I CZ 66/00, nie publ., z dnia 18 lipca 2001 r., V CZ 102/01, "Prokuratura i Prawo" 2002, nr 5, z dnia 15 grudnia 2005 r., II CZ 113/05, nie publ., z dnia 20 kwietnia 2006 r., III CZ 21/06, nie publ.). Przyjmuje się, że ochrona prawna uczestników postępowań w takich sprawach może być wystarczająco realizowana w drodze postępowania dwuinstancyjnego przed sądami powszechnymi, bez dostępu do skargi kasacyjnej. Wyjątkowo inną kwalifikację można przyjąć w sprawie o dopuszczenie do współposiadania, w której zgodnie z treścią wniosku i poczynionymi ustaleniami rozstrzygnięcie powinno zapaść w oparciu o przepisy dotyczące ochrony własności (windykacyjne). Jeżeli od początku była ona rozpoznawana w postępowaniu nieprocesowym zamiast w procesie, nie można odsyłać uczestników na drogę procesu, a spór dotyczący własności powinien być rozstrzygnięty w postępowaniu nieprocesowym jako przesłanka orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2010 r., II CZ 9/10, Palestra 2010, nr 7-8, poz. 260).

Uwzględniając treść żądania i podstawę faktyczną rozstrzygnięcia uznać należy, że wyjątek taki nie zachodzi, zatem wnioskodawcy skarga kasacyjna nie przysługuje. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art.

13 § 2 oraz art. 519¹ § 4 lit. b k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną. Nie znajdując podstaw do odstąpienia od obowiązującej w postępowaniu nieprocesowym zasady obciążania stron kosztami, jakie poniosły we własnym zakresie Sąd Najwyższy postanowił o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

jw

l.n